Hukumatning sun’iy intellektga tayyorlik indeksi (Government Artificial Intelligence Readiness Index) bo‘yicha O‘zbekiston o‘rnining o‘sish sur’atlari tahlili

Oxford Insights tomonidan e’lon qilinadigan Hukumatning sun’iy intellektga tayyorlik indeksi (*Government AI Readiness Index*) mamlakatlarning sun’iy intellekt (SI) texnologiyalarini joriy etish va boshqarish salohiyatini baholaydi.

2024-yilgacha indeks uchta asosiy ustun – Hukumat, Texnologiya sektori hamda Ma’lumotlar va infratuzilma yo‘nalishlaridagi ko‘rsatkichlarni umumlashtirib, davlatlarning global reytingini shakllantirar edi. 2025-yilda esa indeks metodologiyasi yangilanib, baholash doirasi kengaytirildi, ko‘rsatkichlar soni sezilarli oshirildi, baholash faqat davlat sektorida SI joriy etishga tayyorgarlik bilan cheklanmay, balki sun’iy intellektni jamiyat va iqtisodiyot manfaatlari yo‘lida boshqarish, tartibga solish va samarali yo‘naltirish qobiliyatini ham qamrab oladigan yanada chuqur va ko‘p o‘lchovli tizimga aylantirildi.

So‘nggi yillarda O‘zbekistonning ushbu indeksdagi ko‘rsatkichlari sezilarli darajada o‘sdi. Bu ijobiy dinamika mamlakatda raqamli innovatsiyalar va SI boshqaruvi yo‘nalishida amalga oshirilayotgan tizimli islohotlarning amaliy natijasidir.

Mazkur hisobot O‘zbekistonning 2023–2025-yillardagi rivojlanish tadrijini batafsil tahlil qilib, har bir yo‘nalish bo‘yicha yillik natijalar va mintaqaviy qiyosiy ko‘rsatkichlarni taqdim etadi. Shuningdek, hujjatda asosiy tendensiyalar va reyting o‘zgarishlari vizual tahlil qilinib, yakunda O‘zbekistonning SI sohasidagi tayyorgarligini yanada oshirishga qaratilgan strategik tavsiyalar ilgari surilgan.

Umumiy tendensiya (2023 – 2025)

2023 va 2025-yillar oralig‘ida O‘zbekistonning sun’iy intellektga tayyorgarlik darajasi keskin yuqoriladi. Ushbu davr mobaynida mamlakatning umumiy indeks bali **43,79dan 54,69ga** ko‘tarildi, global reytingdagi o‘rni esa **87-o‘rindan 62-o‘ringa** yaxshilandi (25 pog‘onali sakrash).

Ushbu o‘sish sur’atlari quyidagi jadvalda aniq aks etgan:

Yil	O‘zbekistonning reytingdagi o‘rni	Umumiy ball
2023-yil	87	43.79
2024-yil	70	53.45
2025-yil	62	54.69

1-jadval: Hukumatning SIga tayyorlik indeksida O‘zbekistonning umumiy reytingi va bali, 2023 – 2025.

Har yili ballarning barqaror o‘sishi kuzatilmoqda, ayniqsa 2023-yildan 2024-yilga o‘tishda katta sakrash qayd etilgan. E’tiborlisi, 2025-yilda ball o‘sishi biroz sekinlashgan bo‘lsa-da (2024-yilga nisbatan qariyb bir ball), boshqa davlatlar sekinroq rivojlangani sababli mamlakat reytingi baribir yaxshilanishda davom etdi.

Yuqori o‘sish omillari:

Ma’lumotlar shuni ko‘rsatadiki, O‘zbekiston eng katta yutuqlarga boshqaruv va strategiya yo‘nalishlarida erishgan, texnologiya sektori salohiyatida esa o‘sish mo‘tadilroq bo‘lgan.

- **2024-yilda:** Milliy SI strategiyasining rasman qabul qilinishi va tegishli islohotlar tufayli ballar keskin ko‘tarildi.
- **2025-yilda:** O‘zbekiston siyosat va davlat salohiyati o‘lchovlarida yuqori natijalarga erishdi (ba’zi kichik toifalarda 80+ ball), biroq texnologik ekotizimni rivojlantirishda hali ham ortda qolmoqda.

Ushbu holatlar shuni anglatadiki, dastlabki yaxshilanishlarga yuqori darajadagi hukumat tashabbuslari va infratuzilmaga kiritilgan investitsiyalar turtki bo‘lgan. Kuchli SI infrastrukturasi, sanoati va kadrlar bazasini shakllantirish esa hali ham dolzarb vazifa bo‘lib qolmoqda.

Yillar bo‘yicha ko‘rsatkichlar tahlili

2023-yil: Boshlang‘ich holatni baholash

2023-yilda O‘zbekiston umumiy 43.79 ball bilan jahon miqyosida **87-o‘rinni** egalladi. Bu ko‘rsatkich mamlakatni reytingning pastki yarmiga joylashtirdi. Uchta asosiy yo‘nalish bo‘yicha tahlil turlicha natijalarni aks ettirdi:

- **Hukumat yo‘nalishi: Ball 49.07** – o‘rtacha darajada rivojlangan. 2023-yilda O‘zbekiston raqamli hukumat va sun'iy intellektni (SI) boshqarish salohiyati bo‘yicha ma'lum poydevorga ega edi, biroq o‘sha paytda rasmiy SI strategiyasi mavjud emas edi. Bu yo‘nalishdagi ball dastlabki sa'y-harakatlarni (masalan, SI siyosatining ilk loyihalari) va aniqroq milliy SI strategiyasiga ehtiyoj borligini ko‘rsatdi. Masalan, qo‘shni Tojikiston o‘sha vaqtda o‘zining SI strategiyasini e'lon qilgan va boshqaruv bo‘yicha balandroq – 53.18 ball to‘plagan edi. Bu O‘zbekistonning ba'zi qo‘shnilari bilan teng darajada ekanini, ammo rivojlangan SI siyosatiga ega mamlakatlardan ortda qolayotganini ko‘rsatdi.
- **Texnologiya sektori yo‘nalishi: Ball 24.80** – juda zaif. Bu 2023-yilda O‘zbekistonning eng past ko‘rsatkichi bo‘lib, SI sanoatining yangi shakllanayotgani va texnologiya sohasidagi inson kapitali cheklanganligidan dalolat berdi. Past ball mamlakatda innovatsion ekotizim va SI startap muhiti rivojlanmaganini, ixtisoslashgan kadrlar va ilmiy-tadqiqot (R&D) ishlarida tanqislik mavjudligini anglatardi. Taqqoslash uchun, Qozog‘iston va Ozarbayjon 2023-yilda ushbu yo‘nalishda qariyb 31 ball to‘plagan, ya'ni O‘zbekiston texnologiya sektori tayyorgarligi bo‘yicha hatto mintaqaviy qo‘shnilaridan ham ortda qolgan.
- **Ma'lumotlar va infratuzilma yo‘nalishi: Ball 57.49** – nisbatan kuchliroq. Bu O‘zbekiston 2023-yilda raqamli infratuzilma va ma'lumotlar mavjudligi bo‘yicha munosib poydevorga ega bo‘lganini ko‘rsatadi. Bunga elektron hukumat, internet bilan ta'minlanganlik va ochiq ma'lumotlar tashabbuslariga qilingan avvalgi investitsiyalar sabab bo‘lgan. Biroq, bu ko‘rsatkich hali ham jahon yetakchilaridan past edi (masalan, o‘sha yili Rossiya ushbu yo‘nalishda 71.26 ball to‘plagan).

Xulosa (2023)

O‘zbekiston 2023-yilgi indeksga hukumatning o‘rtacha raqamli salohiyati, ma'lumotlar infratuzilmasining mustahkam bazasi, ammo juda past rivojlangan SI texnologiya sektori ko‘rsatkichlari bilan kirdi. Umumiy tayyorgarlik darajasi bo‘yicha mamlakat Rossiya (38-o‘rin, 62.92 ball) va mintaqaviy qo‘shnisi Qozog‘iston (72-o‘rin, 48.56 ball) kabi yirik MDH davlatlaridan ortda qoldi, biroq Markaziy Osiyodagi boshqa davlatlardan yuqori o‘rinni egalladi. Ushbu holat, ayniqsa innovatsiyalar va inson kapitali ekotizimini yaxshilash uchun strategik aralashuv zarurligini ko‘rsatdi.

2024-yil: Milliy SI strategiyasi e’lon qilinishi va indeksda shiddatli yuqorilash

2024-yil O‘zbekistonning SIga tayyorgarlik darajasi uchun burilish nuqtasi bo‘ldi. Mamlakat umumiy **53.45 ball** bilan jahon reytingida **70-o‘ringa** ko‘tarildi (bir yil ichida 17 pog‘onaga yuqoriladi). Qariyb 10 ballik bu o‘sish butun dunyo bo‘ylab yil davomidagi eng katta ijobiy ko‘rsatkichlardan biri bo‘ldi. 2024-yilda barcha uchta yo‘nalish bo‘yicha keng ko‘lamli o‘sish kuzatildi:

- **Hukumat yo‘nalishi: Ball 64.71** – o‘tgan yilgi 49.07 ballga nisbatan keskin o‘sish. Ushbu sakrash boshqaruvdagi tub islohotlarni, ayniqsa, 2023-yilda O‘zbekistonning birinchi keng

qamrovli **Milliy SI strategiyasi** qabul qilinganini aks ettirdi. Oxford Insights nashri O‘zbekistonni "2023-yilda loyiha ustida ishlab, joriy yilda o‘zining SI ga oid qarashlarini rasmiylashtirgan" davlatlardan biri deb ta’rifladi. Indeksning Hukumat yo‘nalishi tarkibidagi "Istiqbol" (Vision) ko‘rsatkichi bo‘yicha O‘zbekiston 2024-yilda global o‘rtacha ko‘rsatkich (42.55) dan ancha yuqori bo‘lgan **100 ballik maksimal natijani** qayd etdi. Bu O‘zbekistonning SI bo‘yicha aniq strategik rejaga, hukumatning qat'iy irodasiga hamda SI etikasi va boshqaruviga jiddiy e'tibor qaratganiga dalolat beradi. Natijada, O‘zbekistonning hukumat yo‘nalishidagi balli barcha qo‘shnilaridan yuqoriroq bo‘ldi.

- **Texnologiya sektori yo‘nalishi: Ball 33.50** – 2023-yilga nisbatan sezilarli o‘sish (+8.7 ball), biroq hali ham nisbatan zaif yo‘nalish bo‘lib qolmoqda. Ballarning 30 dan yuqoriga ko‘tarilishi SI ekotizimini qurishdagi dastlabki siljishlardan dalolat beradi. Bunga IT-ta'lim, startaplar va tadqiqotlarga kiritilgan investitsiyalar sabab bo‘lgan bo‘lishi mumkin. Masalan, 2024-yilda tadbirkorlik faolligi oshdi va yangi innovatsion markazlar ishga tushdi. Shunga qaramay, 33.5 ball global o‘rtacha ko‘rsatkichdan ancha past. Texnologiya sektori ko‘rsatkichi Hukumat va Ma'lumotlar yo‘nalishlaridan ortda qolishi SI mutaxassislari tanqisligi va xususiy sektordagi innovatsiyalarning cheklanganligi kabi muammolar hali ham dolzarb ekanini ko‘rsatdi.
- **Ma'lumotlar va infratuzilma yo‘nalishi: Ball 62.14** – o‘tgan yilga nisbatan o‘rtacha o‘sish. Bu raqamli infratuzilma va ma'lumotlar siyosatidagi bosqichma-bosqich yaxshilanishni anglatadi. Oxford Insights ma'lumotlariga ko‘ra, O‘zbekiston 2024-yilda ma'lumotlar mavjudligi bo‘yicha juda kuchli natija ko‘rsatib, ushbu quyi yo‘nalishda 84.05 ball to‘pladi (global o‘rtacha 59.81 ball). Bunday yuqori natija ochiq ma'lumotlar tashabbuslari va davlat ma'lumotlarining keng ko‘lamli raqamlashtirilganini aks ettiradi. Shuningdek, 2024-yilda keng polosali internet va AKT infratuzilmasi kengaytirildi. Shunga qaramay, yuqori unumdor hisoblash quvvatlari, GPU klasterlari kabi SIga ixtisoslashgan infratuzilma hali ham shakllanish bosqichida qolmoqda. Umuman olganda, O‘zbekiston ushbu yo‘nalishda mintaqaviy yetakchilar (masalan, Qozog‘iston – 65.93 ball) bilan deyarli tenglashdi.

Mintaqaviy holat (2024)

O‘zbekistonning ijobiy o‘zgarishlari uni 2024-yilda SIga tayyorgarlik bo‘yicha **Markaziy Osiyoda yetakchiga** aylantirdi. Janubiy va Markaziy Osiyo mintaqasida O‘zbekiston Hindiston va Turkiyadan keyin **3-o‘rinni** egalladi. 53.45 ball bilan u Turkiya (60.63) va Hindiston (62.81) kabi mintaqaviy gigantlardan biroz orqada, ammo qo‘shnilaridan ancha oldinda joylashdi. Shunisi e'tiborliki, O‘zbekiston Ozarbayjonni ham ortda qoldirdi (Ozarbayjon rasmiy SI strategiyasi yo‘qligi sababli 111-o‘ringa tushib ketgan edi).

Xulosa (2024)

2024-yilda O‘zbekistonning milliy SI strategiyasi va boshqaruv islohotlari Hukumat yo‘nalishini yangi cho‘qqiga olib chiqdi, bu esa o‘z navbatida umumiy reytingning ko‘tarilishiga xizmat qildi. 2024-yil yakuniga kelib, O‘zbekiston dunyoning kuchli 70 taligiga kirgan va "SIga tayyorgarlikni oshirish uchun zarur bo‘lgan poydevor boshqaruv tizimlarini yaratishga sodiqligini namoyon etgan" davlat sifatida tan olindi.

Texnologiya sohasidagi ko‘rsatkichlarning pastligi esa endigi maqsad siyosiy strategiyalardan amaliy natijalar tomon yurish, ya’ni rivojlangan SI infratuzilmasi va malakali mutaxassislar bazasini yaratish ekanligini ko‘rsatdi.

2025-yil: Global reytingda o‘sish davom etmoqda

2025-yilda O‘zbekiston o‘zining ijobiy o‘sish trayektoriyasini davom ettirib, umumiy **54.69 ball** bilan jahon reytingida **62-o‘ringa** ko‘tarildi. 2024-yilga nisbatan ballning o‘sishi unchalik katta

bo‘lmasa-da (+1.24), mamlakat yana 8 pog‘onaga yuqoriladi. Bu esa tobora kuchayib borayotgan raqobat muhitida O‘zbekiston o‘z sur'atini saqlab qolayotganidan dalolat beradi. Shuni ta'kidlash kerakki, 2025-yilda Oxford Insights indeks metodologiyasini yangilab, yanada aniqroq baholash uchun yo‘nalishlar sonini 3 tadan **6 ta asosiy ustun** (14 ta quyi yo‘nalish bo‘yicha) ga kengaytirdi. Yangi ustunlar quyidagilar: Siyosiy salohiyat, Boshqaruv, Davlat sektorida joriy etish, Rivojlantirish va yoyish, SI infratuzilmasi va Barqarorlik. Ushbu o‘zgarishlarga qaramay, O‘zbekistonning 2025-yilgi natijalarini quyidagi asosiy sohalar bo‘yicha talqin qilish mumkin:

- **Hukumat yo‘nalishi (Siyosiy salohiyat + Boshqaruv + Davlat sektorida joriy etish):** O‘zbekiston ushbu sohalarda yuqori natijalarga erishdi. 2025-yilda u **Siyosiy salohiyat bo‘yicha 80.50 ball** va **Boshqaruv bo‘yicha 79.13 ball** to‘pladi, bu esa SI bo‘yicha strategik qarash va me'yoriy-huquqiy bazaning mamlakatning eng kuchli jihatlari ekanini ko‘rsatadi. Siyosat bo‘yicha yuqori ball milliy SI strategiyasining muvaffaqiyatli amalga oshirilish boshlangani va ehtimol yangi tashabbuslar (masalan, 2024-yilda ishlab chiqilgan SI to‘g‘risidagi qonun yoki etik ko‘rsatmalar) natijasidir. Boshqaruv ko‘rsatkichi (~79) kuchli institutlar hamda SI etikasi va boshqaruviga bo‘lgan e'tiborni aks ettiradi. Bundan tashqari, Davlat sektorida SIni joriy etish **64.42 ball** bilan baholandi – bu O‘zbekistonning davlat xizmatlarida (masalan, davlat boshqaruvida SI tizimlari yoki "aqlli shahar" loyihalari) SIni faol sinovdan o‘tkazayotganini va joriy qilayotganini tasdiqlaydi. Kuzatuvchilar O‘zbekistonning eng yuqori natijalari "Siyosat va strategiya" hamda "Davlat boshqaruvi" toifalarida ekanini qayd etishdi. Masalan, hukumat 2025-yilda mahalliy SI innovatsiyalarini rag‘batlantirish uchun "Sun’iy intellekt yo‘nalishida eng yaxshi startap" (President’s AI Award) tanlovini joriy qildi.
- **Texnologiya sektorining rivojlanishi (Rivojlantirish va yoyish + Barqarorlik):** Ushbu soha 2025-yilda ham O‘zbekistonning eng zaif nuqtasi bo‘lib qoldi, biroq yaxshilanish belgilari kuzatildi. Innovatsion ekotizim, ilmiy-tadqiqot ishlanmalari va inson kapitalini qamrab oluvchi "Rivojlantirish va yoyish" ustuni **38.75 ballni** tashkil etdi (2024-yildagi ~33.5 ballga nisbatan biroz yuqori). Bu texnologik startaplar sonining ko‘payishi, SI bo‘yicha ilmiy maqolalar o‘sishi va malakali mutaxassislar soni oshganini anglatadi. Masalan, 2025-yilga kelib O‘zbekiston SI mutaxassislarini tayyorlash bo‘yicha ulkan maqsadlarni belgilab oldi (Prezident 2030-yilgacha 5 million nafar SI mutaxassisini tayyorlash maqsadini e’lon qildi). Biroq, "Barqarorlik" ustuni bo‘yicha ball **39.61** (nisbatan past) bo‘lib qoldi. Bu iste'dodlarni saqlab qolish, raqamli tafovut yoki iqtisodiy cheklovlar kabi zaif tomonlarni ko‘rsatishi mumkin. Yangi SI laboratoriyalari va xalqaro hamkorlikka qaramay, texnologik ekotizim mamlakatning tayyorgarlik darajasini ushlab turuvchi asosiy omil bo‘lib qolmoqda.
- **Ma'lumotlar va SI infratuzilmasi:** Yangi tizimga ko‘ra, O‘zbekistonning SI infratuzilmasi ko‘rsatkichi **45.87 ball** etib belgilandi. Bu SI uchun xos bo‘lgan hisoblash infratuzilmasi, ma'lumotlar sifati va raqamli resurslarga qaratilgan yangilangan o‘lchovdir. Bu ball o‘rtacha salohiyatni anglatadi. Bir tomondan, O‘zbekiston mavjud raqamli infratuzilmadan (internet qamrovi, davlat ma'lumotlar platformalari) foyda ko‘rdi. Ikkinchi tomondan, SI uchun maxsus infratuzilma (masalan, superkompyuterlar, GPU klasterlari va bulutli SI platformalari) 2025-yilda hali ham cheklangan edi. Taqqoslash uchun, 2025-yilda milliy superkompyuterni ishga tushirgan Qozog‘iston infratuzilma bo‘yicha O‘zbekistonni ortda qoldirdi.

Mintaqaviy holat (2025)

Oxford Insights ma'lumotlariga ko‘ra, O‘zbekiston 2025-yilda Janubiy va Markaziy Osiyo mintaqasida faqat Hindiston (global 21-o‘rin), Turkiya (48-o‘rin) va Qozog‘istondan (60-o‘rin) keyin **4-o‘rinni** egalladi. Markaziy Osiyoda O‘zbekiston Qozog‘istondan keyin ikkinchi o‘rinda turibdi. Qozog‘iston (55.86 ball) va O‘zbekiston (54.69 ball) o‘rtasidagi farq juda kichik bo‘lib, har ikki davlat mintaqada SI tayyorgarligi bo‘yicha yetakchilik qilmoqda. Shu bilan birga,

O‘zbekiston boshqa qo‘shnilarini, jumladan Qirg‘iziston (116-o‘rin, 33.69) va Tojikistonni (135-o‘rin, 27.37) ancha ortda qoldirdi. Texnologik jihatdan rivojlangan Armaniston (108-o‘rin) va Ozarbayjondan (70-o‘rin) ham o‘zib ketdi.

Xulosa (2025)

2025-yilda O‘zbekiston hukumatga yo‘naltirilgan o‘lchovlarda kuchli natijalar ko‘rsatib, o‘z yutuqlarini mustahkamladi. Yangilangan metodologiya bir tomondan O‘zbekistonning SI siyosati va boshqaruvidagi kuchli tomonlarini, jumladan, mamlakat strategik qarashga egaligi va SI siyosatini amalda qo‘llayotganini namoyish etgan bo‘lsa, boshqa tomondan texnologiya sektori va uzoq muddatli barqarorlik yo‘nalishlaridagi zaif tomonlarni ko‘rsatdi. Global 62-o‘rin bilan O‘zbekiston 2025-yilni SIga tayyorgarlik bo‘yicha "yil sayin barqaror o‘sib borayotgan" davlat sifatida yakunladi. Kelajakdagi asosiy vazifa – ushbu siyosiy sur'atni barqaror SI ekotizimiga aylantirishdir.

O‘zbekiston natijalarining Markaziy Osiyo va MDH davlatlari bilan qiyosiy tahlili

2023–2025-yillar davomida O‘zbekiston MDH davlatlari orasida "o‘rtacha ko‘rsatkichli" ishtirokchidan Rossiya va Qozog‘iston bilan bir qatorda sun’iy intellektga (SI) eng tayyor bo‘lgan kuchli uchlikka kirdi. Quyida O‘zbekistonning ko‘rsatkichlarini bir qancha qo‘shni davlatlar bilan solishtiramiz:

Qozog‘iston:

Yaqin raqobatchi hisoblangan Qozog‘iston 2023-yilda O‘zbekistondan 48,56 ball bilan 72-o‘rinni egallagan (O‘zbekiston 87-o‘rinda edi) holda oldinda edi. Biroq, O‘zbekistonning 2024-yildagi keskin taraqqiyoti uni qisqa muddatga Qozog‘istondan o‘zib ketishiga sabab bo‘ldi (O‘zbekiston 70-o‘rin, Qozog‘iston esa 76-o‘rinda). 2025-yilga kelib, Qozog‘iston 55,86 ball bilan 60-o‘ringa ko‘tarilib, kichik farq bilan yetakchilikni qaytarib oldi. Qozog‘istonning o‘sishi (2023-yildan 2025-yilgacha 12 pog‘ona) infratuzilmaga (masalan, milliy superkompyuter) va innovatsion xablarga kiritilgan investitsiyalar bilan bog‘liq. Hozirda har ikki davlat mintaqaviy yetakchilarga aylangan bo‘lib, 2025-yilda ularning ballari orasidagi farq atigi 1 ballni tashkil etmoqda. Qozog‘iston yanada ilgarilab ketish uchun 2026-yilni "Sun’iy intellekt yili" deb e’lon qilish orqali reytingdagi o‘rnini yaxshilamoqchi.

Rossiya:

Rossiya tarixan MDHda SI bo‘yicha yetakchi davlat bo‘lib kelgan va 2023–2025-yillarda ham bu mavqeini saqlab qoldi. 2023-yilda Rossiya global miqyosda 38-o‘rinni egallagan (62,92 ball bilan) va O‘zbekistondan ancha yuqori bo‘lgan. 2025-yilga kelib Rossiya reytingda 47-o‘ringa joylashdi. O‘zbekiston va Rossiya orasidagi farq sezilarli darajada qisqardi (2023-yildagi 19 ballik farq 2025-yilga kelib 8–10 ballgacha kamaydi). Rossiyaning asosiy ustunligi uning mutaxassislar bazasi va ilmiy-tadqiqot salohiyati sohalaridagi natijalarida, biroq geosiyosiy va iqtisodiy omillar (urush va sanksiyalar) rivojlanishni sekinlashtirgan bo‘lishi mumkin. O‘zbekistonning tezkor islohotlari esa unga Rossiyaga yaqinlashishga yordam berdi. Shunga qaramay, Rossiyaning 2025-yildagi ko‘rsatkichlari kuchli texnologiya sektori va tadqiqot bazasi tufayli O‘zbekistonnikidan ancha yuqoriligicha qolmoqda. Bu O‘zbekiston o‘z salohiyatini oshirishda SI sohasidagi ilmiy tadqiqotlar (R&D)ga ko‘proq e’tibor qaratishi lozimligini ko‘rsatadi.

Ozarbayjon:

2023-yilda Ozarbayjon 73-o‘rinda (48,15 ball) bo‘lib, O‘zbekistondan biroz oldinda edi. Ammo 2024-yil oxirigacha mamlakatda rasmiy SI strategiyasi bo‘lmagani sababli, uning reytingi 2024-yilda 111-o‘ringacha tushib ketdi. (Bu esa indeksda milliy SI siyosatiga ega bo‘lish qanchalik muhimligini ko‘rsatadi.) 2025-yilga kelib, SI strategiyasining ishga tushirilishi va davlat sektorida

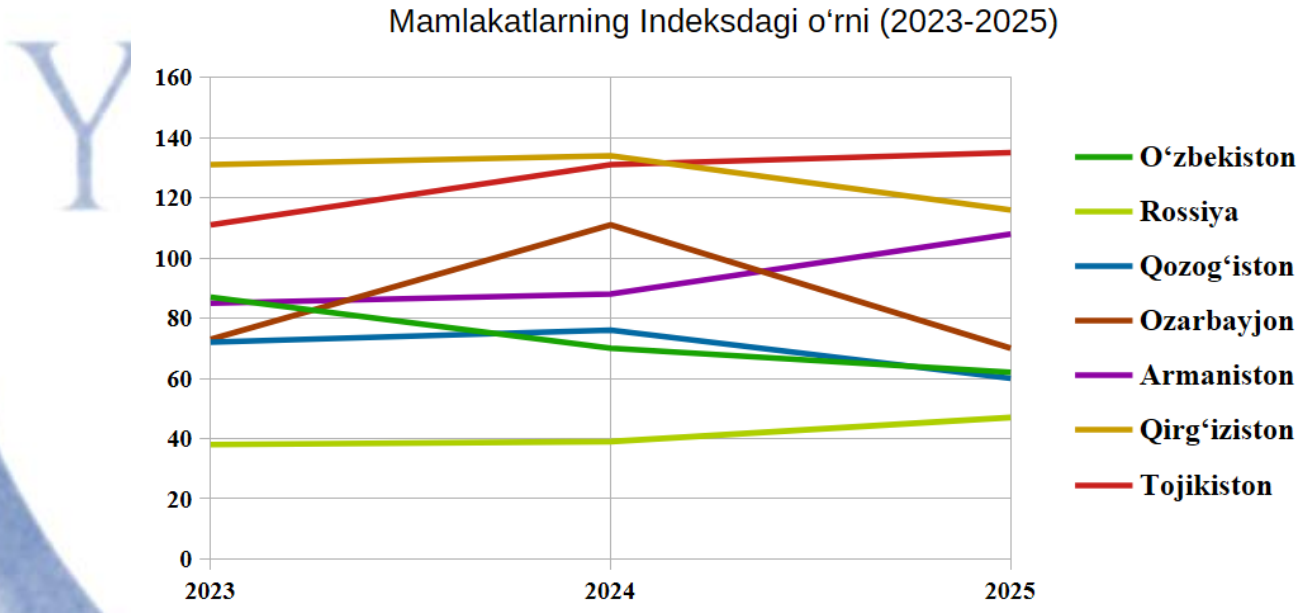
SI joriy etilishining yaxshilanishi natijasida Ozarbayjon 70-o‘ringa (48,96 ball) qaytdi. Shunga qaramay, O‘zbekiston 62-o‘rin bilan umumiy ball va ayniqsa boshqaruv masalalarida Ozarbayjondan ustunligini saqlab qoldi. 2025-yilda har ikki davlat texnologik rivojlanish (Development & Diffusion) da o‘xshash ballar (34.73 (Ozarbayjon) – 38.75 (O‘zbekiston)) to‘plagan bo‘lsa-da, O‘zbekistonning siyosiy salohiyati (Policy Capacity) ancha yuqori bo‘ldi (80,50 ga qarshi 53,50).

Armaniston:

2023-yilda Armaniston 85-o‘rinda bo‘lib, O‘zbekiston bilan deyarli bir xil darajada edi. Biroq, 2025-yilga kelib Armaniston 108-o‘ringa tushib ketdi. Bunga ba’zi siyosiy qiyinchiliklar yoki resurslarning yetishmasligi sabab bo‘lgan bo‘lishi mumkin. 2025-yilga kelib O‘zbekistonning ballari Armanistonnikidan ancha yuqori bo‘ldi va reytingda deyarli 50 pog‘ona oldinlab ketdi.

Qirg‘iziston va Tojikiston:

Markaziy Osiyodagi ushbu qo‘shni davlatlar indeksda ancha ortda qolmoqda. Qirg‘iziston 2023-yilda 131-o‘rinni egallagan bo‘lsa, 2025-yilda 116-o‘rinda qayd etildi. Sohalar bo‘yicha egallagan ballarida deyarli o‘zgarish yo‘q. Tojikiston 2023-yilda 111-o‘rinda bo‘lgan bo‘lsa, 2025-yilga kelib indeks metodologiyasining o‘zgarishi va boshqalarning o‘zib ketishi natijasida 135-o‘ringa tushdi. Har ikki davlatda ma’lum darajadagi siyosiy harakatlar (masalan, Tojikiston 2023-yilda SI strategiyasini e’lon qilgan) bo‘lsa-da, ularda infratuzilma va texnologiya sektori zaifligicha qolmoqda.

1-grafik: Ba’zi Markaziy Osiyo va MDH davlatlarining Hukumatning SIga tayyorlik indeksidagi o‘rinlari tadriji, 2023 – 2025.

Xulosa o‘rnida, O‘zbekistonning raqobatbardoshlik mavqei 2023-yildan 2025-yilgacha sezilarli darajada yaxshilandi. Mamlakat mintaqaviy hamkorlaridan ortda qolishdan to‘xtab, mintaqaning eng kuchli ishtirokchilaridan biriga aylandi. 2025-yilga kelib O‘zbekiston SIga tayyorlik bo‘yicha deyarli Qozog‘iston bilan tenglashdi hamda Kavkaz va boshqa Markaziy Osiyo davlatlaridan o‘zib ketdi. MDH doirasida faqat Rossiya oldinroqda qolmoqda. O‘zbekistonning mintaqaviy yuksalishini ekspertlar tomonidan ham e’tirof etilmoqda. Endigi vazifa – ushbu sur’atni saqlab qolish va kelgusi yillarda global reytingning kuchli 50 taligiga kirishdir, bu esa SI sohasidagi qolgan kamchiliklarni bartaraf etishni talab qiladi.

Umumiy xulosa va tavsiyalar

O‘zbekistonning 2023–2025-yillarda Hukumatning sun’iy intellektga tayyorlik indeksidagi ko‘rsatkichlari, asosan hukumatning faol strategiyasi va raqamli infratuzilmaga kiritilgan investitsiyalar hisobiga erishilgan sezilarli o‘sishni ko‘rsatmoqda. Ushbu o‘sish tendensiyasini saqlab qolish va jadallashtirish uchun O‘zbekiston endi texnologiya sektoridagi bo‘shliqlarni to‘ldirishga va uzoq muddatli barqarorlikni ta’minlashga e’tibor qaratishi lozim. Quyida O‘zbekiston kelajakda SIga tayyorlik indeksidagi o‘rnini yaxshilash bo‘yicha aniq va amaliy tavsiyalar keltirilgan:

1. SI mutaxassislari va ta’limga sarmoya kiritish

Malakali SI mutaxassislarining yetishmasligi texnologiya sektori ustuni uchun asosiy to‘siq bo‘lib qolmoqda. Hukumat universitetlar va texnik institutlarda SI bilan bog‘liq ta’lim dasturlarini kengaytirishi, shuningdek, soha vakillari tomonidan o‘tkaziladigan treninglarni (butkamplar, sertifikatlash) rag‘batlantirishi kerak. E’lon qilinib, ishga tushirilgan “Besh million sun’iy intellekt yetakchilari” loyihasi va shunga o‘xshash yirik kampaniyalar muhimligi e’tirof etilgani holda, universitet, institut va ilmiy-tadqiqot laboratoriyalarida real izlanishga asoslangan maqolalar soni va sifatini oshirish nafaqat mamlakatning indeksdagi o‘rni o‘sishi, balki uning barqaror bo‘lishida ham asosiy rolni o‘ynaydi.

Bundan tashqari SI bo‘yicha o‘qish uchun grantlar, global texnologik kompaniyalar bilan hamkorlik (stajirovka va mentorlik dasturlari) hamda SI mutaxassislarini mamlakat ichida saqlab qolish uchun imtiyozlar berilishi lozim.

2. Innovatsion ekotizimni mustahkamlash

O‘zbekiston joylarda jonli startap va tadqiqot muhitini yaratishi va SI tadbirkorlari va tadqiqotchilarini qo‘llab-quvvatlashi darkor. Bu yo‘lda SI startaplari uchun moliyalashtirishni (grantlar, venchur kapitali) kengaytirish, IT Parkda SI inkubatorlari va akseleratorlarini tashkil etish hamda SIdagi ilg‘or tadqiqot laboratoriyalarini yaratish mumkin. So‘nggi paytlarda joriy etilgan “Sun’iy intellekt yo‘nalishida eng yaxshi startap” (President AI Award) tanlovi innovatsiyalarni rag‘batlantirish uchun yaxshi boshlanishdir. Shuningdek, intellektual mulkni himoya qilishni yaxshilash va texnologik kompaniyalar uchun biznes yuritishni osonlashtirish investitsiyalarni kengroq jalb qilishga yordam beradi.

3. SI infratuzilmasi va ma’lumotlar ekotizimini takomillashtirish

Ma'lumotlar bazalari va infratuzilma yo‘nalishlaridagi ko‘rsatkichlarni yaxshilash uchun O‘zbekiston zamonaviy hisoblash resurslariga sarmoya kiritishi kerak. Milliy SI hisoblash infratuzilmasini rivojlantirish yo‘lida, masalan, tadqiqotchilar va milliy startaplar uchun ochiq yoki imtiyozli shartlarga ega bo‘lgan yuqori unumdorlikka ega hisoblash markazlari va bulutli platformalar yaratish lozim. Qozog‘istonning superkompyuter tashabbusidan o‘rnak olgan holda, O‘zbekiston xalqaro kompaniyalar va tuzilmalar bilan hamkorlik qilishi va o‘z hududida superkompyuter yaratishi mumkin. Shu bilan birga, ma’lumotlar sifati va boshqaruvini yaxshilashni davom ettirish, SI uchun standartlashtirilgan davlat ma’lumotlar to‘plamini yaratish va shaxsiy ma’lumotlar daxlsizligini ta’minlovchi qonunlarni takomillashtirish lozim.

4. Davlat xizmatlarida SIni joriy etishni chuqurlashtirish

O‘zbekiston davlat sektorida SIni o‘zlashtirish bo‘yicha shu paytgacha ancha yaxshi natijalarga erishdi. Shunga qaramay, sog‘liqni saqlash, qishloq xo‘jaligi, ta’lim va "aqlli shahar" sohalariga SIni integratsiya qilish bo‘yicha pilot loyihalarni kengaytirish lozim. Bu loyihalarning ijrochilarini tanlashda davlat bilan affillangan kompaniyalardan ko‘ra to‘laqonli xususiy, monopoliyalashmagan kompaniyalarga ustunlik berilishi va jamoatchilik nazorati kuchaytirilishi maqsadga muvofiq.

5. Xalqaro hamkorlik va axloqiy SI amaliyotlarini rivojlantirish

Indeksdagi barqaror reytingni ta’minlash uchun O‘zbekiston xalqaro hamkorlar bilan faol ishlamog‘i lozim. UNESCO va u bilan hamkorlikda ochilgan ICAIRE va IRCAI kabi markazlar bilan hamkorlik qilish, global SI tashabbuslari va standartlariga qo‘shilish lozim. Bundan tashqari, O‘zbekiston SI etikasi va xavflarni boshqarishga e’tiborni kuchaytirishi kerak. SI dan foydalanish kengaygani sari shaffoflik va xolislik kabi masalalarni tartibga soluvchi axloqiy ko‘rsatmalarni ishlab chiqish muhim ahamiyatga ega.

Xulosa qilib aytganda, ushbu tavsiyalarni amalga oshirish orqali O‘zbekiston 2023–2025-yillarda qo‘yilgan mustahkam poydevor ustida yanada yuqori natijalarga erishishi mumkin. Buning uchun mamlakat siyosiy iroda va tezkor rivojlanish qobiliyatini yo‘qotmagani holda mustaqil ravishda innovatsiyalar yaratadigan to‘la siklli ekotizimni tashkil etish va uning bardavomligini ta’minlashi darkor. Strategik e’tibor saqlab qolinsa, O‘zbekiston kelgusi yillarda nafaqat mintaqaviy, balki global miqyosdagi eng ilg‘or raqamli yetakchilardan biriga aylanishi uchun barcha imkoniyatlarga ega.

Foydalanilgan manbalar

1. 2023-yilgi *Government AI Readiness Index* (Hukumatning sun'iy intellektga tayyorlik indeksi) hisoboti: To‘liq PDF
2. 2024-yilgi *Government AI Readiness Index* (Hukumatning sun'iy intellektga tayyorlik indeksi) hisoboti: To‘liq PDF
3. 2025-yilgi *Government AI Readiness Index* (Hukumatning sun'iy intellektga tayyorlik indeksi) hisoboti va press-relizlar: Rasmiy sahifa
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun’iy intellekt texnologiyalarini 2030-yilga qadar rivojlantirish strategiyasini tasdiqlash to‘g‘risida"gi PQ-358-son qarori, 14.10.2024 yil.
5. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "2025-2026-yillarda sun’iy intellekt texnologiyalari sohasida ustuvor loyihalarni amalga oshirish chora-tadbirlari to‘g‘risida"gi 425-son qarori, 10.07.2025 yil.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun’iy intellekt texnologiyalarini yanada rivojlantirishga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi PF-189-son Farmoni, 22.10.2025 yil.
7. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining "Sun’iy intellekt texnologiyalariga asoslangan loyihalarni qo‘llab-quvvatlashga oid qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida"gi PQ-320-son qarori, 30.10.2025 yil.
8. Eurasia Magazine. “Uzbekistan Improves Its Ranking in Global Government AI Readiness Index – Eurasia.” https://eurasiamagazine.com/uzbekistan-improves-its-ranking-in-global-government-ai-readiness-index.
9. “Kazakhstan Emerges as AI Leader in Central Asia.” https://caspianpost.com/analytics/kazakhstan-emerges-as-ai-leader-in-central-asia.